बुद्धिश्चासीत् सुतं दृष्ट्वा पितुश्चरणयोर्नतं । शस्त्रग्रहणचापल्यं संवृणोति भयादिति ।
ततः पित्रा चिरं स्तुत्वा चिरञ्चाघ्राय मूर्द्धनि । चिरं दोर्भ्यां परिष्वज्य चिरं जीवेत्युदाहृतः । ८४४
एवं स गौतमः पुत्त्रं प्रीतिहर्षगणैर्युतः । अभिनन्द्य महाप्रज्ञ इदं वचनमब्रवीत् ।
चिरकारिक भद्रन्ते चिरकारी चिरं भव । चिराय यदि ते सौम्य चिरमस्मि न दुःखितः ।
गाथाश्चाप्यब्रवीद्विद्वान् गौतमो मुनिसत्तमः । चिरकारिषु धीरेषु गुणोद्देशसमाश्रयाः ।
चिरेण मित्रं बध्नीयात् चिरेण च कृतं त्यजेत् । चिरेण हि कृतं मित्रं चिरं धारणमर्हति ।
रागे दर्पे च माने च द्रोहे पापे च कर्म्मणि । अप्रिये चैव कर्त्तव्यो चिरकारी प्रशस्यते । ८४५
बन्धूनां सुहृदाञ्चैव भृत्यानां स्त्रीजनस्य च । अव्यक्तेष्वपराधेषु चिरकारी प्रशस्यते ।
एवं स गौतमस्तत्र प्रीतः पुत्त्रस्य भारत । कर्म्मणाऽनेन कौरव्य चिरकारितया तथा ।
एवं सर्व्वेषु कार्य्येषु विमृश्य पुरुषस्ततः । चिरेण निश्चयं कृत्वा चिरं न परितप्यते ।
चिरं धारयते रोषं चिरं कर्म्म नियच्छति । पश्चात्तापकरं कर्म्म न किञ्चिदुपपद्यते ।
चिरं वृद्धानुपासीत चिरमन्वास्य पूजयेत् । चिरं धर्म्मं निषेवेत कुर्य्याच्चान्वेषणं चिरं । ८४६
चिरमन्वास्य विदुषश्चिरं शिष्टान्निषेव्य च । चिरं विनीय चात्मानञ्चिरं यात्यनवज्ञतां ।
ब्रुवतश्च परस्यापि वाक्यं धर्म्मोपसंहितं । चिरं पृष्टोऽपि च ब्रूयात् चिरं न परितप्यते ।
उपास्य बहुलास्तस्मिन्नाश्रमे सुमहातपाः । समाः स्वर्गं गतो विप्रः पुत्त्रेण सहितस्तदा ।

इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि मोक्षधर्म्मपर्व्वणि चिरकारिकोपाख्याने सप्तषष्ट्यधिकद्विशततोऽध्यायः ॥ २६७ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ कथं राजा प्रजा रक्षेन्न च किञ्चित् प्रघातयेत् । पृच्छामि त्वां सतां श्रेष्ठ तन्मे ब्रूहि पितामह ।
॥ भीष्म उवाच ॥ अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनं । द्युमत्सेनस्य संवादं राज्ञा सत्यवता सह । ८४९
अव्याहृतं व्याजहार सत्यवानिति नः श्रुतं । वधायोन्नीयमानेषु पितुरेवानुशासनात् ।
अधर्म्मतां याति धर्म्मो यात्यधर्म्मश्च धर्म्मतां । वधो नाम भवेद्धर्म्मो नैतद्भवितुमर्हति ।
॥ द्युमत्सेन उवाच ॥ अथ चेदवधो धर्म्मो धर्म्मः को जातुचिद्भवेत् । दस्यवश्चेन्न हन्येरन् सत्यवन् सङ्करो भवेत् ।
ममेदमिति नास्येतत् प्रवर्त्तेत कलौ युगे । लोकयात्रा न चैव स्यादथ चेदेत्य शंस नः ।
॥ सत्यवानुवाच ॥ सर्व्व एव त्रयो वर्णाः कार्य्या ब्राह्मणबन्धनाः । धर्म्मपाशनिबद्धानामन्योऽप्येवं चरिष्यति । ८५६
यो यस्तेषामपचरेत्तमाचक्षीत वै द्विजः । अयं मे न शृणोतीति तस्मिन्राजा प्रधारयेत् ।
तत्त्वाभेदेन यच्छास्त्रं तत् कार्य्यं नान्यथाविधं । असमीक्ष्यैव कर्म्माणि नीतिशास्त्रं यथाविधि ।
दस्यून्निहन्ति वै राजा भूयसो वाऽप्यनागसः । भार्य्या माता पिता पुत्त्रो हन्यते पुरुषेण ते ।
परेणापकृतो राजा तस्मात् सम्यक् प्रधारयेत् । असाधुश्चैव पुरुषो लभते शीलमेकदा ।
साधोश्चापि ह्यसाधुभ्यः शोभना जायते प्रजा । न मूलघातः कर्त्तव्यो नैव धर्म्मः सनातनः । ८५०
अपि खल्वबधेनैव प्रायश्चित्तं विधीयते । उद्वेजनेन बन्धेन विरूपकरणेन च ।
बधदण्डेन ते क्लेश्या न पुरोहितसंसदि । यदा पुरोहितं वा ते पर्य्येयुः शरणैषिणः ।